

Cirkulärnr: 2004:99
Diariernr SK: 2004/2639
Handläggare: Per-Olov Nylander
Sektion/Enhet: Sektionen för äldreomsorg och sjukvård
Datum: 2004-12-15
Mottagare: Äldreomsorg
Handikappomsorg
Socialtjänst
Rubrik: Rättsfall angående beräkning av hemtjänstavgift enligt 8 kap 4 § socialtjänstlagen (2001:453) och hänsyn till kyrkoavgift

CIRKULÄR

2004-12-15

*Sektionen för äldreomsorg och sjukvård
Per-Olov Nylander*

Äldreomsorg
Handikappomsorg
Socialtjänst

Rättsfall angående beräkning av hemtjänstavgift enligt 8 kap 4 § socialtjänstlagen (2001:453) och hänsyn till kyrkoavgift

Regeringsrätten har 2004-10-21 beslutat att inte meddela kommunal nämnd prövningstillstånd i mål som gäller en överklagad dom 2003-12-03 från Kammarrätten i Jönköping, mål nr 2449-03. Målet gäller hur kyrkoavgiften för en person skall hanteras vid beräkningen av den avgift för hemtjänst som enskilda hjälptagare kan ha att betala för sådan biståndsinsats. Kammarrättens dom gäller ett fall där huvudfrågan är både klar och principiellt viktig. Regeringsrättens beslut att inte meddela prövningstillstånd innebär att kammarrättens avgörande står fast.

I kommunerna förekom redan innan maxtaxan i socialtjänstlagen genomfördes beträffande avgiftsunderlagets innehåll (2003-01-01) att den frivilliga kyrkoavgiften efter Svenska kyrkans skiljande från staten (2000-01-01) samt andra medlemsavgifter till registrerade trossamfund hanteras inom ramen för förbehållsbeloppet. Denna syn på en frivillig medlemsavgift som en del av kostnaderna för den enskildes personliga behov betraktades som naturlig.

Den nu aktuella kammarrättsdomen gäller en person som av kommunen fått sin hemhjälpavgift beräknad utifrån inkomst **exklusive** avdrag för kyrkoavgiften. Det var kommunens uppfattning att en sådan frivillig medlemsavgift till Svenska kyrkan borde hanteras inom ramen för förbehållsbeloppet och inte som en automatisk inkomstreducering.

Kammarrätten anförde i sin dom att det i förarbetena till reglerna i 8 kap. socialtjänstlagen om beräkning av avgiftsunderlaget har uttalats (prop. 2000/01:149 s. 48) att det är lämpligt att tillämpa de regler som gäller vid inkomstberäkning enligt lagen om bostadstillägg till pensionärer (2001:761). Med beaktande av detta och enligt 11 kap. 6 § skattebetalningslagen (1997:483) skulle den skattetablell som av skattemyndigheten fastställts för personen användas vid beräkningen av hemtjänstavgiften. Detta innebär att kyrkoavgiften inte fick exkluderas av kommunen vid inkomstberäkningen.

Utgången i målet är en direkt följd av att 8 kap. 4 § socialtjänstlagen innehåller en författningsmässig låsning för kommunerna som är mycket stor i fråga om beräkning av avgiftsunderlaget. Genom att lagstiftaren hänvisar till reglerna om inkomstberäkning i lagen om bostadstillägg till pensionärer blir konsekvensen att kyrkoavgiften automatiskt skall avräknas från den enskildes inkomst när avgiftsunderlaget bestäms. I den mån som staten också hjälper andra registrerade trossamfund än Svenska kyrkan att uppbära medlemsavgifter skall kommunens beräkning av avgiftsunderlaget ta motsvarande hänsyn i dessa fall.

Avgift till andra trossamfund

Från och med inkomståret 2001 kan även andra trossamfund än Svenska kyrkan få in sina medlemsavgifter via skattsedeln. En förutsättning är att de fått regeringsbeslut om det.

Sju registrerade trossamfund har fått sådana regeringsbeslut.

Evangeliska Frikyrkan
Frälsningsarmén
Metodistkyrkan i Sverige
Romersk-katolska kyrkan
Svenska Alliansmissionen
Svenska Baptistsamfundet
Svenska Missionskyrkan

Regler för att vara betalningsskyldig via skattsedeln

Den som ska betala avgift via skattesystemet ska ha samtyckt till det. Ett sätt är att trossamfundet hämtat in skriftligt samtycke eller man tillämpar samtycke via stadgarna. Det senare innebär att samfundets stadgar innehåller regler om skyldighet för medlemmarna att betala avgift till samfundet i den ordning som gäller för skatter och avgifter enligt skattebetalningslagen. Sex av de sju samfunden tar in skriftliga samtycken, den Romersk-katolska kyrkan använder sig av "samtycke enligt stadgarna".

Avgiftens storlek

Alla samfunden tar ut en avgift på 1% utom Metodistkyrkan som tar ut 0,8%. Underlaget för avgiften är den kommunalt beskattningsbara inkomsten.

I början av december varje år skickar samfunden in en datafil till Skatteverket med personnummer för alla som ska betala avgift nästa år.

Frågor med anledning av detta cirkulär besvaras av Per-Olov Nylander, perolov.nylander@svekom.se eller telefon 08-452 77 94, sektionen för äldreomsorg och sjukvård.

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET
Sektionen för äldreomsorg och sjukvård

Margaretha Spjuth

Per-Olov Nylander